

ÖĞRETMENLERİN HİZMETİÇİ EĞİTİM ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Kürşat KARASOLAK

Leman Sayıt İ.Ö.O Seyhan/Adana.

İşıl TANRISEVEN, Gamze YAVUZ KONOKMAN

Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Mersin.

İlk Kayıt Tarihi: 10.09.2012

Yayına Kabul Tarihi: 14.02.2013

Özet

Bu çalışmada, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumları ve tutumlarının cinsiyete, branşa, kıdeme, hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılma durumlarına göre farklılaşarak farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen "Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini, 2011-2012 öğretim yılında Adana ilinde görev yapan 422 öğretmen oluşturmuştur. Çalışmada öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin olumsuz tutuma sahip oldukları ve tutumların cinsiyete, branşa ve kıdeme göre anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma sonucu öğretmenlerin hizmetiçi eğitime ilişkin tutumlarının herhangi bir hizmetiçi eğitim etkinliğine katılma durumuna göre farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur.

Anahtar Sözcükler: öğretmen, hizmet içi eğitim, tutum.

DETERMINING TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS IN-SERVICE EDUCATION ACTIVITIES

Abstract

In this research, it is aimed to describe teachers' attitudes towards in-service education activities and determine whether such attitudes differentiate according to gender, branch, seniority, participation in in-service education programs or not. Survey model is used. "Attitude Scale Towards In-service Education Activity", developed by the researchers to describe teachers' attitudes towards in-service education, is used. The sampling is composed of 422 teachers serving in 2011-2012 educational year in Adana. It is found teachers have negative attitudes towards in-service education and their attitudes don't change according to gender, branch, seniority. Moreover, participating in any in-service education activity leads to difference in teachers' attitudes towards such programs.

Key words: teacher, in-service education, attitude

1. Giriş

İki binli yıllara hâkim olan bilgi teknolojisi devrimi, küresel ekonomi, bilimsel algıdaki hızlı ilerlemeler ve yönetim uygulamalarındaki yeni gelişmeler rekabetçi bir iş çevresi oluşturmaktadır (Frank ve Pine, 1995). Bu rekabetçi çevre içerisinde işletmelerin başarılı olabilmesi için, yenilik sürecine adapte olmaları gerekmektedir. İşletmelerin bu sürece uyum sağlayabilmeleri için en önemli gerekliliklerden biri ise, hizmetiçi eğitim faaliyetleridir (Mucuk, 1997).

Bir toplum gelişebilmek için bireylerinin niteliklerini geliştirmek zorundadır. Bu zorunluluk bireylerin içinde bulunduğu topluma uyma, kendilerini geliştirme, mesleki yeterliklerini artırma, ileriye doğru gitme ve yükselme gibi çabaların gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkların kazandırılmasını gerektirir. Bireylerin bu niteliklerini artırmanın yolu, onlara çeşitli eğitim olanaklarının sağlanmasından geçmektedir (Gültekin ve Çubukçu, 2008).

Türker (1996) hizmet içi eğitimi, herhangi bir meslekte mesleki hizmeti sürdürürken hizmete paralel olarak yapılan eğitim olarak tanımlamaktadır. Hizmet içi eğitimle bir taraftan zamanla unutulmuş bilgiler tazelenirken, bir taraftan da hızla değişen mesleki bilgiler ışığında yeni uygulamaları öğrenmek mümkün olmaktadır. Taymaz (1999) ‘a göre hizmet içi eğitim, belirli bir maaş veya ücret karşılığında işe alınmış özel ve kişilere ait işyerlerinde çalışmakta olan kişilerin görevleri ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlamak için yapılan eğitimdir. Hizmet içi eğitimin daha detaylı tanımını yapmak gerekirse; kamu hizmeti görevlilerinin hizmette yetkinliğini sağlayan, verimlilik düzeyini yükseltmeyi hedefleyen, gelecekteki görevlerini daha iyi yapmaları amacıyla hizmete başlangıç tarihinden itibaren bilgi, beceri ve deneyimlerini arttırmayı hedefleyen eğitimlerdir (Tutum, 1976). Yapılan tanımlardan hareketle; hizmet içi eğitimin hizmeti sürdüren personelin yaşam boyu öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak, kurumdaki başarısını üst düzeye çıkarmak, verimli ve mutlu bir çalışma yaşamı sürdürmelerini sağlamak için kurumu tarafından düzenlenen etkinlikler olduğu söylenebilir.

Değişimin hızla yaşandığı günümüzde değişen çağa ayak uydurmanın en temel aracı “eğitim” olmaktadır. Eğitim sisteminin verimli olabilmesi için ise eğitimin öncelikli olarak meslekle ilgili olması ve adaylıktan başlayarak verilmesi gerekmektedir (Bilgin, 2004). Ancak bilimsel bilgi ve teknolojilerin hızla değişmesi, okulda öğrenilenlerin bir kısmını yaşamda işlevsizleştirmektedir. Eskiyen bu bilgi ve teknolojilerin yerine yenilerini öğrenmek, işgörenin zorunluluğu olmaktadır. Bu zorunluluğu karşılamak işgörenin çalıştığı örgüte düşmektedir. Çünkü işgörenin, yeni bilimsel bilgi ve teknolojileri öğrenmesi, onu daha üretken yaparak, örgütüne daha çok üretimsel katkıda bulunmasını sağlamaktadır Hizmetiçi eğitim, işini yapan insanın işi ile ilgili yeni teknolojilere, yeni bilimsel (kuramsal, teknik ve sanatsal) bilgilere uyarlanmasına, böylece işinde etkili olmasına yardım etmeyi amaçlamaktadır (Başaran,1996).

Eğitim sisteminin temel ögesi olan öğretmenlerin de, kendilerini sürekli yenilemesi ve geliştirmesi gerekmektedir. Öğretmenlere alanlarına ilişkin sürekli bilgi, beceri ve tutum kazandırma, diğer bir deyişle onların yaşam boyu öğrenen birey olmaları hizmet içi eğitim ile olmaktadır. Bu yönüyle hizmet içi öğretmen eğitimi, hizmet öncesi eğitimin yetersizliklerini tamamlamanın ve yeni bilgi ve beceriler edinmenin önemli bir yolu olarak görülmektedir (Gültekin ve Çubukçu, 2008).

Türkiye’de öğretmenlerin hizmet içi eğitimine ilişkin yapılan çalışmaların daha çok hizmet içi eğitim programlarının etkililiğinin değerlendirilmesi (Avşar, 2006; Aydoğın, 2002; Demirkol, 2004; Durmuş, 2003; Kanlı ve Yağbasan, 2002; Madden, 2003; Şahin, 1996; Türkay, 2001; Ünal, 2010; Yalın, 2001) ve hizmetiçi eğitime ilişkin yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin alınması (Alan, 2003; Aydınalp, 2008; Doğan, 2009; Kiper, 2008; Sezer, 2006; Yağız, 2011) doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Türkiye’de hizmet

çi eğitim programlarının ve etkinliklerinin değerlendirilmesi ile ilgili yapılan çalışmalarda hizmet içi eğitim etkinliklerinin süresi (Kanlı ve Yağbasan, 2002), uygulama yerinin koşulları (Aydoğan, 2002), eğitim donanımının uygunluğu, öğretmenlerin gereksinim ve beklentilerini karşılama düzeyinde (Avşar, 2006; Demirkol, 2004; Türkay, 2001; Ünal, 2010) yetersizlikler olduğu belirlenmiştir

Türkiye’de hizmet içi eğitim programları ve etkinlikleri ile ilgili öğretmen görüşleri dikkate alındığında; bu etkinlikler ile ilgili öğretmenlerin genelde olumlu düşündüklerini ortaya koyan çalışmalara rastlandığı gibi (Alan, 2003; Aydınalp, 2008; Boydak ve Dikici, 2001; Doğan, 2009; Yağız, 2011), sorun ve eksiklerin olduğunu vurguladıkları çalışmalara da (Ataklı, 1987; Demirtaş, 2008; Gülmez, 2004; Şahin, 1996; Yalın, 2001; Sezer, 2006) rastlanmıştır. Bütün bu çalışmalara rağmen öğretmenlerin hizmet içi eğitime ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Öğretmenlerin hizmet içi eğitime ilişkin olumlu tutuma sahip olmalarının başarılı bir öğretim için gerekli olduğu düşünülmektedir. Bireyin eğitime karşı istek duyması için alınan eğitimin ilerlemeye nasıl katkıda bulunduğunu, iş güvenliği ve gelir sağladığını somut örneklerle görmesi gerekmektedir (Çevikbaş, 2002). Bu bağlamda öğretmenlerin hizmetiçi eğitime yönelik tutumlarının belirlenmesinin, bu süreçte var olan sorunları ortaya çıkarma ve iyileştirme yönündeki çabalara katkı getireceği düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın temel amacı ilköğretim ve ortaöğretimde çalışan öğretmenlerin hizmet içi eğitime ilişkin tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Bu amaca dayalı olarak araştırmanın alt problemleri aşağıda verilmiştir:

1. Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine yönelik tutumları nasıldır?
2. Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumları branşlarına göre

anlamli bir farklılık göstermekte midir?

4. Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumları mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumları daha önce herhangi bir hizmetiçi eğitim etkinliğine katılıp katılmamasına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma var olan durum betimlemeyi amaçlayan tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırma kapsamında ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumları belirlenmiş ve tutumlarının cinsiyete, bransa, kıdeme, hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Adana ili merkez Çukurova, Sarıçam, Seyhan ve Yüreğir ilçelerindeki devlet okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise “tabakalı tesadüfi örnekleme” yöntemi ile belirlenmiş, Adana ili merkez ilçelerindeki 15 ilköğretim okulu ile 8 lisede çalışan farklı branşlardaki 422 öğretmenden meydana gelmiştir.

Örneklemini oluşturan öğretmenlerin 212’si (%50.2) kadın, 210’u (%49.8) ise erkektir. Örnekleimde yer alan öğretmenlerin, 28’ini (%6.6) okul öncesi öğretmenleri, 204’ünü (%48.3) sınıf öğretmenleri ve 190’ını (%45.0) branş öğretmenleri oluşturmuştur. Örneklemini oluşturan öğretmenlerin 68’i(%14.2) 1-5 yıl, 139’u (%32.9) 6-10 yıl, 143’ü(%33.9) 11-15 yıl ve 80’i (%19) 16 ve daha fazla yıl mesleki kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin 304’ü (%72) daha önceden hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmış, 118’i (%28) ise daha önceden herhangi bir hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmamıştır.

Verilerin Toplanması

Veri toplama aracının geliştirilmesi: Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen “Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin hazırlanması sürecinde başlangıç olarak Adana ilinde görev yapan sınıf öğretmeni, okul öncesi öğretmeni ve branş öğretmenlerinden oluşan toplam 43 öğretmenden hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin düşüncelerini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir. Öğretmenlerin görüşleri dikkate alınarak ve alanyazın (Altınışık, 1996; Aydın, 1991; Çınkır, 2000; Ersoy, 1996 Küçükahmet, 1992; Taymaz, 1992) incelenerek denemelik ölçek

maddeleri hazırlanmıştır. Hazırlanan maddeler 5 uzmanın görüşüne sunulmuş ve bazı maddeler elendikten sonra kalan maddelere son şekli verilerek 35 maddelik deneme formu oluşturulmuştur.

Ölçek beşli Likert tipi ölçek şeklinde tasarlanmıştır. Kategorileri; “1= Kesinlikle katılmıyorum”, “2= katılmıyorum”, “3= kararsızım”, “4= katılıyorum”, “5= kesinlikle katılıyorum” şeklindedir. Ölçek Adana ilinde merkez ilçelerinde 13 ilköğretim okulu ve 6 lisede görev yapan farklı branşlardaki 400 öğretmene uygulanmıştır. Madde analizi çalışmaları korelasyona dayalı yöntemle gerçekleştirilmiş; madde toplam test korelasyonlarının hesaplanmasında Spearman korelasyon katsayısından yararlanılmıştır. Ölçeğin faktör yapısını ortaya koymak amacıyla açımlayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiş ve promax döndürme yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizinin yapılabilmesi için Kaiser-Meyer-Olkin testi ve Bartlett’in küresellik testi yardımıyla verilerin faktör analizine uygunluğu incelenmiştir. Kaiser-Meyer-Olkin Katsayısı (KMO) .989 ve Bartlett testi $p < .05$ düzeyinde önemli bulunmuştur. Faktör analizi çalışması sırasında faktör yükü .30’dan büyük olan maddeler sürece katılmıştır. Özdeğeri 1’den büyük olan faktörler üzerinde işlem yapılmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2001). Bir maddenin iki faktördeki yük değeri farkı .25’in altında olanlar ölçekten çıkarılmıştır. Her madde çıkarma işleminden sonra faktör yapısı incelenmiştir. Belirtilen ölçütlere uymayan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğe ve ölçeğin bileşenlerine ait güvenilirlik Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Deneme formu iç tutarlılık katsayısı .93 olmak üzere oldukça yüksek çıkmıştır. Promax döndürme öncesi faktör analizi sonuçları özdeğeri 1’den büyük 3 faktör olduğunu ortaya koymuştur. 1. faktör toplam varyansın %67.34’ini tek başına açıklamaktadır. Deneme formu iç tutarlılık katsayısının yüksek olması, madde toplam test korelasyonlarının .30’un üzerinde olması, birinci faktörün tek başına açıkladığı varyans oranının yüksek olması, ölçeğin tek faktörlü olduğunun göstergeleri olarak kabul edilebilir (Büyüköztürk, 2011; Kalaycı, 2005).

Faktör yük dağılımını daha net görebilmek amacıyla promax döndürme gerçekleştirilmiştir. Promax döndürme yöntemine dayalı açımlayıcı faktör analizi çalışmaları ölçeğin tek faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ölçeğin bütününe ilişkin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .97 olarak bulunmuştur. Ölçeğin madde toplam test korelasyonlarına, faktör yapısına ve güvenilirlik katsayısına Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Promax Rotasyonuna Göre Faktör Yüğü Dağılımı

	Ölçek Maddeleri	Madde Toplam Test Korelasyonu	Faktör 1
M6	Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin ihtiyaçlarımızı karşıladığına inanmam.	.913	.983
M21	Bir kurumun personelinin sürekli gelişimini hizmetiçi eğitimle sağlayabileceğine inanırım.	.904	.981

M3	Hizmetiçi eğitim etkinlikleri ilgimi çeker	.897	.976
M9	Bence her öğretmen hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmalıdır	.895	.975
M14	Hizmetiçi eğitim etkinlikleri aracılığıyla mesleğimle ilgili güncel gelişmeleri izleyebilirim.	.921	.974
M7	Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin mesleki gelişimimde önemli bir yeri olduğunu inanırım.	.910	.972
M12	Hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmak bana işkence gibi gelir.	.902	.970
M29	Ne zaman hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmam istense katılmamanın yollarını ararım.	.897	.970
M2	Yetki verseler hizmetiçi eğitim etkinliklerini kaldırırım.	.896	.968
M19	Ne zaman bir hizmetiçi eğitim etkinliği düzenlense hemen başvururum.	.895	.967
M33	Hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılma fikri beni huzursuz eder.	.892	.966
M22	Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde harcanan emeğe acırım.	.884	.966
M31	Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin sayısının artırılması gerektiğini düşünüyorum	.892	.966
M4	Hizmetiçi eğitim etkinliklerini zaman kaybı olarak düşünürüm.	.903	.965
M24	Hizmetiçi eğitim etkinliklerine harcanan paraya acırım.	.871	.947
M26	Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin mesleğime olumlu katkıları olduğuna inanmıyorum	.855	.933
M5	Hizmetiçi eğitim etkinliklerine zevkle katılırım.	.869	.931
M17	Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin adını bile duymak huzurumu kaçıtır.	.855	.929
M32	Arkadaşlarıma hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmayı tavsiye ederim.	.847	.928
M1	Hizmetiçi eğitim etkinliklerinden keyif alırım	.810	.928
M15	Hizmetiçi eğitim etkinliklerinde zaman benim için geçmek bilmez.	.854	.925
M25	Okulumu hizmetiçi eğitim etkinlik planının gelmesini sabırsızlıkla beklerim.	.850	.924
M28	Hizmetiçi eğitim etkinliklerinin olmadığı bir eğitim sistemi düşünemiyorum.	.831	.923
M8	Yasal mecburiyeti olmasa hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmam	.841	.916
M20	Belge almam gerekmedikçe hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılmam.	.884	.904
M27	Hizmetiçi eğitimi kariyer yapmak için bir fırsat olarak görürüm.	.663	.746
Özdeğer			24.533

Açıklanan Varyans

87.89

Güvenirlilik (Cronbach Alfa)

.972

Tablo 1 incelendiğinde madde toplam test korelasyonlarının yüksek olduğu gözlenmektedir. Tek faktör toplam varyansın %85,056'sını açıklamaktadır. Cronbach alfa katsayısının .97 bulunması maddelerin oldukça homojen bir yapıyı ölçtüğünün göstergesi olarak kabul edilebilir.

Ölçme aracı geliştirildikten sonra ölçme aracının başında öğretmenlerin cinsiyetleri, branşları, mesleki kıdemleri ve daha önce hizmet içi eğitim seminerine katılıp katılmadıklarını ifade etmelerini istenen sorular sorulmuş ve araştırma örneklemini oluşturan öğretmenlere uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının belirlenmesinde öğretmenlerin “Hizmet içi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Tutum Ölçeği”nin her bir maddesine ve ölçek toplamına verdikleri cevapların aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Elde edilen veriler normal dağılım göstermediğinden öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının cinsiyete ve hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılma durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için Mann Whitney U testi; branşa ve kıdeme göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminde öğretmenlerin hizmet içi eğitime ilişkin tutumları araştırılmıştır. Bu amaçla öğretmenlerin “Hizmet içi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Tutum Ölçeği” maddelerine verdikleri cevapların aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiş, sonuçlar Tablo 2 de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Tutum Düzeyleri

	<i>N</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	\bar{X}	<i>S</i>
<i>Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Tutum</i>	422	47	125	73.28	6.34

Hizmetiçi eğitim etkinliklerine yönelik tutum ölçeğinden elde edilebilecek en yüksek puan 130, en düşük puan ise 26'dır. Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutum ölçeğinden en yüksek 125.00, en düşük 47.00 puan aldıkları görülmektedir. Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutum ölçeğinden elde ettikleri ortalama puan 73.28'dir. Ortalama puanın, ölçeğin orta puan değeri olan 78.00'dan aşağı ya da yukarı doğru uzaklaşması hizmetiçi eğitime ilişkin tutum düzeyi olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin olumsuz tutuma sahip oldukları söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt probleminde öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının cinsiyete göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği tespit etmek için verilere Mann Whitney U testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Tutumları-Mann Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sd	U	p
Kadın	212	200.10	4	505.00	.667
Erkek	210	223.01			

Tablo 3 incelendiğinde cinsiyet faktörünün öğretmenlerin hizmetiçi etkinliklerine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark yaratmadığı ($p>0.05$) görülmektedir. Bu durum, hizmet içi eğitim konusunda kadın ve erkeklerin benzer tutumlara sahip olduklarını göstermiştir. Bunun yanı sıra erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre hizmetiçi eğitim etkinliklerine yönelik tutumlarının biraz daha olumlu olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının branşa göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesine yönelik Kruskal Wallis H- Testi sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Tutumları -Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Branş	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Okul Öncesi Öğrt.	28	222.77	2	7.812	.877
Sınıf Öğretmeni	204	221.55			
Branş Öğretmeni	190	209.79			

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının branşa göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ($p>0.05$) gözlenmektedir. Bu bulgu öğretmenlerin branşlarına göre hizmetiçi eğitim etkinliklerine yönelik tutumlarının benzer olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra branş öğretmenlerinin sınıf ve okul öncesi öğretmenlere göre tutumlarının biraz daha düşük olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının kıdeme göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesine yönelik Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin Kıdeme Göre Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Tutumları -Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Kıdem	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
1-5 Yıl	60	208.82	3	8.271	.269
6-10 Yıl	139	201.36			
11-15 Yıl	143	227.57			
16 Yıl ve üzeri	80	202.41			

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının kıdeme göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Bu durum kıdem değişkeninin öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine yönelik tutumlarında farklılık yaratmadığını ortaya koymuştur. Öğretmenlerin kıdemleri dikkate alındığında 11-15 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin tutumlarının biraz daha olumlu olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerin katılma durumlarına göre hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesine yönelik Mann-Whitney Testi sonuçları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine Katılma Durumuna Göre Hizmetiçi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Tutumları - Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Katılma Durumu	N	Sıra Ort.	Sd	U	p
Katıldım	304	219.19	3	6338.00	.037
Katılmadım	118	191.69			

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılma durumlarına göre hizmetiçi eğitim etkinliklerine yönelik tutumlarında $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılan öğretmenlerin katılmayan öğretmenlere göre hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu söylenebilir.

4. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumları ve tutumlarının cinsiyete, bransa, kıdeme ve hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ilköğretim ve ortaöğretimde çalışan öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutum puanlarının ortalamasının altında olduğunu ortaya koymuştur. Bu durumda öğretmenlerin hizmet içi eğitime ilişkin tutumlarının olumsuz olduğu sonucuna varılabilir. Bu sonucun ülkemizde hizmet içi eğitim programlarını planlanma, uygulanma ve değerlendirme sürecinde yaşanan problemlerle ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Ataklı (1987) araştırmasında seminer programlarının öğretmenlerin bilgisini ve eğitim sisteminin verimini artırma, birey ve çevrenin ihtiyaçlarını karşılama, amaçlarını gerçekleştirme yönünden oldukça yetersiz olduğunu, seminer programlarının hazırlanmasında öğretmen görüşlerinin yeterince dikkate alınmadığını ortaya koymuştur. Ayrıca araştırma hizmet içi eğitim programları düzenlenirken yenilik ve gelişmelerin çok fazla göz önünde bulundurulmadığını, programların öğretmenlerin mesleki sorunlarını çözmede yetersiz olduğunu, eğitim için seçilen ortam ve yöntemlerin yetersiz olduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde Gülmez (2004) ve Pervin (2006) tarafından yapılan çalışmalarda hiz-

metiçi eğitim etkinliklerinin öğretmenlerin gereksinim ve beklentilerini karşılamada yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Sezer (2006) tarafından yapılan araştırma sonucunda da hizmetiçi eğitim etkinliklerinin kapsam, uygulanan ortam ve etkinliklerin uygulamaya katkısı açısından yetersiz olduğu belirlenmiştir. Demirtaş (2008) ise hizmetiçi eğitim programlarında kurum içi iletişim bakımından birçok sorun olduğunu tespit etmiştir. Başkan (2001) tarafından yapılan araştırma sonucunda uygulanmakta olan hizmet içi eğitim programlarının ihtiyaca cevap vermemesinin yanı sıra programların sonunda yapılan değerlendirmelerin objektif ve ciddi olmadığı gibi sorunlar tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarının ortaya koymuş olduğu hizmet içi eğitim etkinliklerine ilişkin problemler, öğretmenlerin olumsuz tutumları üzerinde etkili olan faktörler olarak düşünülebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuca göre öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumları cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgu Aydınalp (2008) ve Sezer (2006) tarafından yapılan araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. Bu bulgulardan hareketle; cinsiyetin öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarında farklılaşmaya yol açan bir değişken olmadığı, kadın ve erkekler öğretmenlerin benzer tutumlara sahip oldukları söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumları branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Benzer şekilde Aydınalp (2008) ve Doğan (2009) tarafından yapılan çalışmalarda da öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerinin branşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucu elde edilmiştir. Bu durum branşın öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarında farklılaşmaya yol açan bir değişken olmadığı sonucunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde araştırmadan elde edilen diğer bir sonuç, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının kıdeme göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığıdır. Bu bulgu; Karasar'ın (1992) çalışmasında ortaya koyduğu öğretmenlerin okuldaki hizmet süreleri ile hizmetiçi eğitim uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, Gültekin ve Çubukçu (2008)'nin çalışmasında tespit ettiği öğretmenlerin okuldaki hizmet süreleri ile hizmetiçi eğitim uygulamaları hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulgularıyla paralellik göstermektedir. Ancak Aydınalp (2008) tarafından yapılan araştırma sonucu da mesleki kıdem arttıkça hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerin daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılma durumlarına göre hizmetiçi eğitim etkinliklerine yönelik tutumlarında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre hizmetiçi eğitim etkinliklerine katılan öğretmenlerin katılmayan öğretmenlere göre hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu ifade edilebilir. Bu bulgu Aydınalp'ın (2008) çalışmasında tespit ettiği katıldığı hizmetiçi eğitim etkinliği sayısı yüksek olan öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarına ilişkin görüşlerinin daha olumlu olduğu bulgusu ile paralellik göstermektedir. Ancak bu durum, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinlikle-

rine ilişkin tutumlarının kıdeme göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuyla da çelişmektedir. Çünkü mesleki kıdeme bağlı olarak öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim etkinliklerinin sayısının da fazla olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerinin hizmet içi eğitime ilişkin olumlu tutum geliştirmelerine yönelik olarak etkinliklerin planlama, uygulama ve değerlendirme sürecinde yaşanan sorunların giderilmesinin gerektiği söylenebilir. Bunun için hizmet içi eğitim etkinliklerinin öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap vermesi, öğrenme öğretme sürecinin aktif katılıma dayalı olarak planlanması ve uygulanması, programlarının sonunda yapılan değerlendirmelerin objektif olmasına yönelik çalışmalar yapılması gerektiği düşünülmektedir. Bu şekilde öğretmenlerin ihtiyaçlarını karşılayan hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılım sayısı arttıkça hizmet içi eğitime karşı olumlu tutum geliştirmeleri mümkün olabilir. Bu doğrultuda öğretmenlerin sürece etkin katılımlarını sağlayacak yöntemler ve bu yöntemlerin etkililiğini sınyacak çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

5. Kaynakça

1. Açıkel, Ö. (1985). *Hizmet içi eğitim ve MEB'deki uygulaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
2. Alan, B. (2003). *Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin Anadolu Üniversitesindeki bir hizmet içi eğitim kursuna yönelik algılamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bilkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
3. Altınışık, S. (1996). Hizmetiçi eğitim ve Türkiye'deki uygulama. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, (3), 334
4. Ataklı, A. (1987). *İlkokullardaki hizmetiçi eğitim seminerlerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara
5. Avşar, P.(2006). *Beden eğitimi öğretmenlerin kendilerine yönelik hizmetiçi eğitim programlarının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara
6. Aydın, M. (1991). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi
7. Aydınalp, B.(2008). *Ortaöğretim öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim hakkındaki görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul
8. Aydoğan, İ. (2002). *MEB ilköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerin personel geliştirmeye ilişkin görüşleri (Kayseri İli Örneği)* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
9. Başaran, İ. E. (1984). *Eğitime giriş*. Ankara: Sevinç Matbaası
10. Başkan, H. (2001). *İlköğretim okullarında görevli öğretmenlerin hizmet içi eğitim programlarının etkililiğine ilişkin algı ve beklentileri (Denizli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli
11. Bilgin, K.U. (2004). Kamu performans yönetimi memur hak ve yükümlülüklerin performans etkisi, Ankara: TODAİE.
12. Boydak, M., Dikici, A., (2001), Hizmetiçi eğitim programlarının etkililiğinin değerlendirilmesi” (Fırat, Marmara Üniversitesi ve TÜBİTAK Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2, 225-241.

13. Çevikbaş, R. (2002). Hizmetiçi eğitim ve türk merkezi yönetimindeki uygulaması. Ankara: Nobel Yayıncılık
14. Çınkır S. (2000), “Örgütlerde Personel Geliştirme”, Ed. C. Elma ve K. Demir. Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar: Uygulamalar ve Sorunlar, Ankara: Anı Yayıncılık,
15. Demirtaş, Z.T.(2008). *İlköğretim okulları öğretmenlerinin hizmetiçi eğitim ihtiyaçları ile kurum içi iletişim algıları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul
16. Doğan, O. (2009). *Hizmetiçi eğitime katılımın eğitim öğretim sürecine etkisi ile ilgili yönetici ve öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, İstanbul
17. Ersoy, Y. (1996) Hizmetiçi eğitim ve yetiştirme kursunu geliştirme-I. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (12),151.
18. Frank M.G. ve Pine R . (1995). *Globalization strategy in the hotel industry*, Routledge, London ve New York.
19. Gülmez, İşler S. (2004). *Sınıf öğretmenlerine uygulanan hizmet içi eğitim programlarının etkililiğine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya
20. Gültekin M., Çubukcu Z., (2008). İlköğretim öğretmenlerinin hizmet içi eğitime ilişkin görüşleri, *Sosyal Bilimler Dergisi*, (19)185-2001
21. Kağıtçıbaşı, Ç. (1996). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınları.
22. Kanlı, U. ve Yağbasan, R. (2002). 2000 yılında Ankara’da fizik öğretmenleri için düzenlenen hizmetiçi eğitim yaz kursunun etkinliği. *Milli Eğitim Dergisi*, (Kış) 153- 154.
23. Karasar, N. (1992). *Bilimsel araştırma yöntemi*, 5. Baskı, Ankara: Tekışık Matbaası
24. Küçükahmet, L (1992). Hizmetiçi eğitim teori ve uygulama. Ankara
25. Madden, T (2003). *Okul yöneticileri ve öğretmenler için düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinliklerinin değerlendirilmesi* (Eskişehir İli). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir
26. Sezer, E. (2006). *Milli eğitim bakanlığına bağlı devlet okullarında çalışan psikolojik danışman ve rehber öğretmenlerin hizmetiçi eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*(İstanbul İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul
27. Sönmez, E. (1986). *İlköğretimde öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinlikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
28. Şahin, M. (1996). *MEB hizmet içi eğitim faaliyetlerinde karşılaşılan sorunlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara,
29. Taymaz ,H.(1997). *Hizmetiçi eğitim*. Ankara: Ankara Sevinç Matbaası
30. Taymaz, H. (1992). *Hizmetiçi eğitim-kavramlar, ilkeler, yöntemler*. Ankara
31. Tutum, C.(1979). Personel yönetimi. Ankara: TODAİE Yayınları, No:179
32. Türker, A.U. (1996). *Türk eğitim sisteminde kız meslek lisesi müdürleri ve endüstri meslek lisesi müdürlerinin hizmetiçi eğitim ile yetiştirilmeleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

33. Ünal, E.(2010). *İngiliz dili eğitimi alanında öğretmenlere yönelik hizmetiçi eğitim programlarının bir değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana
34. Yağız, L. (2011). *Hizmetiçi eğitim uygulamalarının öğrenen okula etkisi ile ilgili öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Yeditepe Üniversitesi, İstanbul
35. Yalın, H.İ. (2001). Hizmetiçi eğitim programlarının değerlendirilmesi. Ankara: *Milli Eğitim Dergisi*, 15

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The reforms in information technology, global economy, rapid changes in scientific knowledge, new developments in the method application form a competitive business environment (Frank and Pine, 1995). In the competitive business world companies and institutions need to settle to the process of innovation in order to be successful. One of the necessities for the institutions to be successful to settle to the innovation process is inservice education (Mucuk, 1997).

Society development belongs to society members' qualifications. Society members should have knowledge, abilities and attitudes such as settling to the society, developing themselves, developing vocational competencies. Making individuals qualified is possible by providing them training opportunities (Gültekin and Çubukçu, 2008).

Teachers, significant factor in educational system, should develop themselves and follow the developments constantly. Teachers can be life long learning individuals, following new trends in education, endeavoring to gain new knowledge and abilities as well as developing themselves constantly with the help of inservice education. Inservice education is seen as the important way of gaining new knowledge, abilities and ending the incompetencies (Gültekin and Çubukçu, 2008). In the researchs carried out to evaluate in service education programs in Turkey criticism about the duration of inservice educations, their application, their appropriateness to teachers needs is done (Avşar, 2006; Aydoğan, 2002; Demirkol, 2004; Kanlı ve Yağbasan, 2002; Türkay, 2001; Ünal, 2010). In spite of all these researchs, a research about teachers' attitudes towards in-service education hasn't been carried out yet. Teachers' positive attitudes towards in-service education is necessary for successful training. Therefore, determination of teachers' attitudes towards in-service education contributes to solving the existing problems in education system. The purpose of this study is to determine teachers' attitudes towards in-service education and examine them according to various variables.

Method: In this study, survey model, aiming to describe existing condition, is used. "Attitude Scale Towards In-service Education Activities", developed by the researchers to describe teachers' attitudes towards in-service education, is used. In the process of scale development, firstly primary school teachers, preschool teachers and teachers from other branches in Adana are asked to write their feelings and thoughts about in-service education. With the help of teachers' feelings and thoughts about in-service edu-

cation and literature examination (Altınışık, 1996; Aydın, 1991; Çınkır, 2000; Ersoy, 1996 Küçükahmet, 1992; Taymaz, 1992), the trial scale items are formed. The trial scale with 35 items are formed after electing some items based on 5 experts' views. The scale is administered to 400 teachers, working at 13 primary school and 6 high school in Adana. Exploratory factor analysis studies based on Promax rotation method revealed that the scale has a structure with single factor. Relating to the whole scale, Cronbach alfa reliability parameter is found as .97. Single factor explains 85,056% of the variance. After the scale is developed, the scale is administered to 422 teachers in Adana again. Mean and standart deviation are calculated in order to determine the teachers' attitudes towards in-service education. It is observed that the data don't show the normal distribution. Therefore, in order to determine whether the teachers' attitudes towards in-service education change according to such variables as gender, the case of participation in in-service education activities, Mann Whitney U test has been executed. Kruskal Wallis H test has been used to state whether such variables as branch, seniority lead to statistically meaningful difference in the teachers' attitudes towards in-service education.

Findings: It is found that teachers' attitudes towards in-service education is lower than the medium score, acquired from the scale. In contrast to female, males' attitudes towards in-service education is more positive. The difference in teachers' attitudes towards in-service education is not observed according to such variables as branch, seniority. It is observed that teachers, participating in in-service education have more positive attitudes towards in-service education than teachers, not having participated in such activities yet.

Conclusion and Discussion: It is observed that teachers' attitudes towards in-service education are negative. This finding is thought to be related to the problems encountered in the process of planning, application and evaluation of in-service education programs. Ataklı (1987) states that in-service education programs are inefficient in terms of enhancing teachers' knowledge, making education system more effective, caring the needs of society and paying attention to teachers' opinions during planning the programs. Moreover, Ataklı (1987) adds that taking into account innovations and developments in education during organizing the programs is not enough. That the programs are not enough to solve the teachers' vocational problems and the programs are inefficient in terms of environment and the methods are inferred (Ataklı, 1987). Similar findings are stated by researches (Demirtaş, 2008; Gülmez, 2004; Pervin, 2006; Sezer, 2006). Başkan (2001) adds that in-service education programs don't meet the needs and evaluations carried out at the end of the program aren't objective. The problems about in-service education can be thought to be the factors leading to negative attitudes towards such programs. In this study, the difference in teachers' attitudes towards in-service education is not observed according to branch. Similarly Aydınalp (2008) and Doğan (2009) state that teachers' opinions on in-service education don't differentiate according to branch. In this study it is found teachers, participating in in-service education have more positive attitudes towards in-service education than teachers, not having participated in such activities yet. Therefore, it is suggested the problems about planning, applying and evaluating in-service education programs and causing the teachers to have negative attitudes towards in-service education should be solved immediately.